

Francouzské frazeologismy obsahující názvy částí těla a jejich české ekvivalenty
(FF JU České Budějovice, 2014)

Práce je standardně rozdělena na dvě části – část teoretickou a část praktickou (analytickou).

Část teoretická slouží jako úvod do problematiky frazeologie a idiomatiky. Na základě relevantní literatury vymezuje základní pojmy tématu, otázku frazeologismů řeší z hlediska jejich morfologických, syntaktických a sémantických vlastností. Všímá si stylového rozvrstvení frazémů a idiomů, uvádí i do problematiky lexikografického zpracování těchto jednotek. Informace uvedené v této kapitole jsou věcně správné. Informace jsou čerpány primárně z prací F. Čermáka (a jeho spolupracovníků), diplomantka názory autorit přijímá a prezentuje je tak synteticky, ve zhuštěné podobě, bez odstupeu či kriticky budované diskuze. V tomto kontextu je kapitola 2.1. věnovaná francouzským přístupům nadměrně stručná (cca 1,3 stránky), chybí zde určitá konfrontace s českým pohledem. Na str. 20 uvádí dělení idiomů dle Nurnberga, v bibliografii nenalézám referenci, kapitola rovněž trpí absencí konkrétních příkladů.

Výzkumný vzorek diplomantka excerpovala z elektronické verze slovníku Le Petit Robert (2009), dále jej omezila na základě frekvenčního seznamu korpusu frWaC. Vzorek nejprve rozčlenila podle makrosyntaktické povahy prvků a následně podle dalších morfosyntaktických kritérií. Podle všeho si předsevzala, že bude užívat dělení dle Čermáka (2007), které sama cituje na str. 14. Pak ovšem není jasné, proč na makro-úrovni třídění užívá termínů adkolokační a adpropoziční, neboť tím mění perspektivu zdroje a vytváří tak klasifikaci terminologicky nepřesnou. Vnitřní klasifikaci tzv. adkolokačních idiomů pak na mikro-úrovni provádí mechanicky slovně-druhovým přepisem komponentů, aniž by brala v úvahu syntaktické vztahy mezi nimi. Zřejmě si ale i tak uvědomuje úskalí této metody, neboť uvádí např. dvě třídy povrchově totožných idiomů V+art+N+Adj (na str. 26 a totéž na str. 27), explicitní úvaha o syntaktických vztazích však chybí. Navíc se prolínají kategorie verbální a adpropoziční (např. *mettre la tête sur le billot* figuruje v obou), procentuální koláč na str. 32 tak může uvádět zkreslené údaje.

Další členění vzorku je dle kritérií translatologických, kdy jsou v úvahu brány jako klasifikační kritériu doslovnost překladu, (ne)idiomaticnost překladového ekvivalentu a zastoupení výrazů pojmenovávajících části lidského těla. K této části práce mám následující poznámky:

1) kritérium doslovnosti – vzhledem k tomu, že diplomantka neuvádí, co doslovností míní, domníváme se, že výraz užívá v běžně přijímaném významu. Pak ale je třeba vysvětlit, proč je do kategorie doslovných překladů řazen výraz *avoir pois chiche dans la tête, la tête de lard, se creuser la tête, lécher le cul* aj.

2) ekvivalenty, které diplomantka přiřazuje k některým z idiomů, nejsou přesné: str. 37 *avoir le bras long*, v češtině spíše v tomto významu *mít dlouhé prsty*, nikoli *ruce*; str. 40 *voir qqc d'un bon/mauvais œil* neznamená totéž co *vidět něco růžově/černě*

2) skupina 8.1.4. má rovněž poněkud neostré vymezení – chápu-li postup správně, diplomantka na základě každého korpusově odlišného překladu usuzuje na polysémii idiomu.

3) pozn. k interpretaci:

- proč řadí do skupiny 8.1.5 (tedy č. ekvivalent neobsahuje žádné výrazy lidského těla) české výrazy *držet jazyk za zuby, levou zadní*?

- str. 48: *tirer les vers du nez* – výraz *vers* zde není ve významu *verše* ale *červy*.

- str. 51: *voir la paille dans l'œil...* je známá biblická parabola a jako taková má svůj český „doslovný“ ekvivalent. Překlad z Intercorpu je variantním překladatelským řešením.

- str. 61: ekvivalence mezi *coûtaient la peau du cul* a *musel pustit sakra chlupek* spočívá zejména na výrazu *sakra*.

4) některé z vlastních autorčiných překladů nejsou příliš elegantní (str. 56, 57 apod.)

Proč v kapitole 8.2. diplomantka uvádí pojmy, se kterými pak vůbec nepracuje a ani je nedokumentuje příklady ze svého vzorku?

Proč je kapitola 9 zařazena na samý konec práce?

Závěr: Práce i přes věcné i metodologické nedostatky přináší mnohá zajímavá zjištění, cenný je zejména glosář na konci textu. Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou **velmi dobře**.

V Českých Budějovicích dne 2. června 2014.

doc. PhDr. Ondřej Pešek, Ph.D.

